

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 5.—Núm. 183.—Diumenge 14 de Febrer de 1904.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs pùblichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organisió interior de nostra terra: volém que catalans sian los jueus y magistrats y que dintre de Catalunya's tallin en última instància's plecs y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presta servei tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

La llengua catalana

Comentant la creació d'una càtedra de llengua catalana a l'Ateneu, lo confare *Fraternidad Republicana*, com si tractés de venjar ofensas recentment rebudas o satisfacer agravis que li haguessin arribat a l'ànima, surt de pollaguera y las emprén contra'l català, contra'ls *neocatalanes* y, lo que és natural y llògich tractant d'aquesta mena de republicans, contra'ls catalanistes. Y sòrt que al contrarie li falta saber una cosa: *de què catalán se tracta, si del de Gerona ó del de Lérida, si del de Levante ó del de Poniente, si del catalán del segle XII ó del catalán del segle XX, ó de un catalán novísimo que sea mezcla de todes esas fechas y esos païses....* Si ho arriba a saber, és ben segur que ab l'acometitivitat de l'articulista hi ha desgracias en gran.

Donchs bé, ara què pel sol fet d'haver passat quinze días de la Junta de l'Ateneu, los de *Fraternidad Republicana* poden razonar ab més calma y menys apassionament, nosaltres los indicarem de quin català's tracta. No volém de cap de las maneras que persisteixin en semblant ignorància, que fins resulta de mal tò en los temps actuals, y, si no's sap greu, procurarem ilustrarlos tal com si's tractés d'aquell bon home que en una societat tarragonina, s'oposava a l'implantació d'una càtedra del nostre idioma perquè no hi havia cap gramàtica catalana (!!) y perquè'l català no's pronunciava de la mateixa manera que s'escrivia (!!).

Però abans, nos han de permetre'ls els senyors de *Fraternidad Republicana* què's fem algunes preguntes: Pera parlar y escriure aqueix llenguatge que usan en lo seu periòdich, quin castellà aprenegueren a l'escola? Fou l'andalús, l'extremeny, lo bable, l'alt o'l baix aragonès? Fou lo primitiu castellà, o una sola de las varietats dialectals com l'aragonès, lo riojà y'l lleonès? Fou lo castellà de n'Alfons lo Sabi, o'l castellà de Larra, de Zorrilla y de Galdós? Fou lo castellà del «Don Quijote», o senzillament lo de l'*Heraldo, El Imparcial y El País*....

Se veu que a *Fraternidad Republicana*, ignoran que las diferencias dialectals en res afectan a l'unitat d'un idioma, y confonen llàstimosament questa *unitat*, sense la qual no pot haverhi llengua possible, ab l'*uniformitat*, que en matèries de llenguatge, com en altres ordes de la vida, no's troba per més què's busqui. Rés prova tant l'existència d'una llengua catalana, que las variants entre'l català oriental, l'occidental, lo rossellonès, lo valencià y'l balear—això del català de Gerona y de Lérida és un invent de *Fraternidad*,—com cap argument més fort pot emplearse en favor de l'unitat del nostre idioma, que'l fet de que hi hagi català del segle XII y català del segle XX.

Hi ha unitat absoluta en lo català, y per això és una llengua autònoma, que viu ab independència de totes las demés, ab gramàtica propria, ab literatura ben seva y ab glòries que ell mateix s'ha conquerit y són avuy de tothom reconegudas. Y remetem als senyors de *Fraternidad* a las obras publicadas pel Dr. D. Antoni Maria Alcover y altres eminentes patricis, abont podrán assaborir per pessas menudess l'explicació completa de lo que no podem fer més que apunyar. No'n faltarà d'altra que perquè una llengua tinga diferents dialectes y formes dialectals, no poguem per estudiar la seva gramàtica! Hi ha que per ventura algú que hagi d'aprendre'l portuguès, devant de las diferencies entre'l portuguès del nord, del mijdia, de Miranda y de las illas Açores?

Però nu'n caldrà moure del casella pera fer veure la vulgaritat riada en que ha incorregut *Fraternidad Republicana*, perquè tothom

sab y ho haurian de saber los de *Fraternidad*, que lo que s'ensenya ab lo nom de Gramàtica castellana, no és pas exclusivament lo llenguatge de Castella la Nova o Castella la Vella, de Madrid, de Saragossa; de Valladolid, de Cuenca o de Sevilla, y que, en lo propi y veritable sentit de la paraula y malgrat las diferencies que entre tants maneras de parlar s'observan—algunas més importants y radicals que las que apareixen entre las brancas del català,—tan castellà és lo llenguatge en unas com en altres de las esmentadas comarcas y poblacions.

Per què, donchs, hem de fer de pitjor condició'l català respecte de la llengua de Castella? Per què un mateix principi no s'ha d'aplicar indiscriminatamente a un y altre idioma? La explicació la trobaríam en l'ignorància de molts catalans, capassos d'escriure articles en que fan riota y befa de la seva propia llengua, una llengua que per més vergonya no coneixen ni sabrán may apreciar en son just valor; catalans d'una nissaga inferior y despreciable avuy que s'accepta com a axiomática l'admirable frase de Mr. Luchaire: *que sols abandonan la llengua propia's vensuts d'una civilisació inferior a ne'l qu'ils vén*.

Es per això, per rahó d'inferioritat, per encogiment intelèctual y moral, que molts catalans, volent passar plasa de despreocupats y progressius en materia de llengua y de patria, han de vestir la pobresa de las ideas y lo migrat de las concepcions ab frases ampulosas y buidas de sentit. D'aquí que pera rebutjar l'idioma propi, s'hagi de recorre a la defensa d'una parla universal, y pera renegar del patriotisme, que és un sentiment tan gran com l'amor de mare perquè és san exclusiu com ell, s'estengui'l concepte de patria a tot lo món.

¡Quanta presumció y quanta ignorància!

La guerra Rus-Japonesa

La Corea

En la part oriental del gran continent asiàtic, just a mitj camí de Singapoore a l'estret de Behring y, per consegüent, en lo centre de la civilitació xino-japonesa, s'avansa dins la mar, pel mitj tallantla, una península la que vā a ésser la meitat d'Espanya.

Sos límits són: al Nort, la Xina manxuriana, a l'Est, la mar del Japó y tancantla aquesta mar, humil vassala del Pacific, tot l'immens rosari d'illas que forman l'Imperi Japonès; al Sud, l'estret de Corea, y a l'Oest, un'altra dependència del Gran Oceà que uns anomenan mar groga y altres la mar de Xina.

Si llegim lo que diuen los diaris, no és facil de poguerne treurer l'auqua clara, com se diu vulgarment, de lo que és aquest regne de Corea. Uns lo fan molt fèrtil, una mena de Xauxa, altres àrit p'r demés, atrasat y un bon xich barbre. Aquest últim concepte és l'únich en que tots convenen.

La Corea per son aspecte fisich resulta molt semblant a la península italiana; per una banda, l'oriental, accidentada; més plana per l'altre costat y ab rius ben capdalosos; la mateixa carcanada al mitj de dalt a baix, los Alps coreans ab pichs altissims, sempre plens de neus que, segons lo dir dels habitants, poble aficionat com los seus veïns a fer semblar las cosas sobr-naturals, no hi ha nat que n'hagi pogut veure lo cap d'amunt: cimas d'ahont baixaren los fills del Sol pera poblar aquella terra privilegiada.

Alguns de sos rius podrian ben ésser navegables fins molt endins, si gairebé sempre no s'hi oposessin los glassos y la gran diferencia de nivell que provocan las mareas, en aquells llochs grandiosos. Lo cabotage és en la Corea perillós a causa també de aquestas mateixas mareas, y en canbi s'hi troben gran nombre de badias, ports de refugi que són de primer ordre. Lo país és, en general, molt accidentat y plè de petitas valls que fan que l'agricultura sia bastant migrada. Lo clima és dels més dolents, uns vents tempestuosos bufan de totes direccions moltas vegades, lo fred és intensíssim, y la temperatura té unas variacions soportades tan intensas, que en molts parts fan la vida molt difícil.

En las selvas hi viuen a bandadas los animals ferotges y rar és lo d'a que's coreans no paguin ab la pell llurs embrandidas, y abundan tant que's cassadors de tigres y lleoparts se comptan per centenes. Tant com pobre és la vegetació, és rica en minas la península de Corea. N'hi ha de tota mena, lo ferro hi és en cantitats tan assombrosas que diuen que n'hi ha montanyas senceras. La naturalesa ha volgut donar a aquella terra desgraciada una ilògica compensació.

En la zona marina los productes agrícols són de primera, molt superiors als similars xinos y japonesos, especialment l'arròs que sembla ésser el més apreciat.

En quant a la fauna, si'n treyem l'immensa colla de carnícers, que fan, com ja havém dit, la delicia dels coreans, té poca importància. Unicament los bous són presentables; los caballs són de mida molt petita, per l'estil dels nostres ases, y com a rareza's gossos són ben diferents dels nostres: de naturalesa dolsa y humil, cap ofici dels que fan per la nostra terra són aptes per fer y en canvi sa can és bona per ficarla a la cassola.

Los coreans és rassa dura, més alts de mida que's altres parents asiàtics, molt bons treballadors, si'n sab aquell que's mana. També se permeten lo luxo de tindrer un monarca que naturalment és fill del Sol com sos veïns de dreta y esquerre, superior a tots los démés homes y autòcrata com solet serho'ssobirans d'aquelles terras tan llunyanas. Resideix a Seoul, la capital, immens laberint de carrers y carretons bruts tots ells, passant pel mitj rius de bruticiada que's serveixen de claveguers y que infectan l'aire que's respira. D'habitants no's sab del cert quants n'hi ha; uns diuen cent mil, altres 200 y altres 300 mil. Quí és capás d'averiguarlo!

Tot voltant de la ciutat s'estén una gran planuria sens vegetació de cap classe; ni cases ni casetes. Sols un cementiri immens que tendeix sempre y sempre a aixemplar-se, s'ovira arreu; necrópolis monòtona, d'una tristor que desespera: vera imatge de la mort que tot ho iguala. Tot habitant de Seoul que se'n vā a fer lo gran viatje, té son lloc reservat; l'hi obran una fossa, l'hi fican y al demunt un bon montet de terra semblant als formigüers que fan nostres pagesos. Y aixís se vā fent sempre gran lo cementiri, un formigüer al bell costat de l'altre, anantse estenent de cada dia, donant al pais un aspecte tètrich, miserab'e.

Igual desconeixement tenim de la població total de la Corea: de set a dotze milions; cadascú per ahont li sembla las enfilas. La nació està dividida en vuit o deu vireynats que pel seu compte fan y desfan: fins cada virey té exercit propi que no obedeix a l'Estat. De soldats sembla que n'hi han molts, prop d'un milió; tothom ho és, però d'aquest ofici no'n fà més que a l'any una o dues vegades y és, naturalment, tant poch aguerrit y disciplinat que al Rey no li inspira cap confiança, y quan alguna revolta vē a turbar la pau, tot seguit crida la colla dels cassadors de tigres y altres

feras, que ben aviat donan compte dels revolucionaris.

La religió oficial és lo budisme. La rassa superior, puig n'hi ha tres o quatre y ben separadas segueix las doctrinas de Confuci, lo gran reformador de l'Assia.

La situació de la dòna és de lo més miserable que donarse pugui. No té existència legal, ni nom sisquera; és una cosa. Surt rarament de dia y tant sols entre dos foscats alguna volta se li permet sortir, y quan allavoras un passant corea la seu, d'obligació té de tapar la cara. Per això fa servir lo vano que's trasto indispensable.

L'industria és molt atrassada, diferenciantse ab això forsa dels xinos y japonesos que són molt habils.

Lo Rey té un sistema especial de administrar justicia que és draconiana. Segons sembla, no's cuida de demanar informes als seus representants; l'expedient no li deu agradar gaire. Quan té noticia de que un empleat no filia bé, destaca un home de confiança que del palau ne surt vestit de la classe tercera o quart, de las més baixas; aquest observa l'individu en qüestió y quan té o bé li sembla tindrer lo convinciment de que l'empleat falta, llenys sos hàbits, se dóna a coneixer com enviar real, agafal pobre diable y se l'endú cap a Seoul, ahont lo decapitan sense més preàmbul. Sistema expeditiu per excelència, que potser no fóra mal que per arrèu se posés en pràctica. Qui sab si altre gall nos cantaría.

Aquest és lo país que ara's disputan russos y japonesos. Tots tenen bons exèrcits y bonas esquadras.

Donem un cop de vista a las fòrsas respectivas.

Marina

Los japonesos tenen:

8 acorassats.

5 creuers de primera.

16 creuers de més petita importància.

80 torpeders y contra-torpeders.

Una munió de transports y canòniers.

Dos acorassats comprats a l'Argentina que ara s'estan artillant; y

Uns 50 steamers de magnífica marxa, tots ells trasatlàntics de més tonelatge que's nostres espanyols, pertenecents a companyias subvencionades per l'Estat japonès y que s'armaran quan convinguí com auxiliars de primer ordre.

Los russos tenen:

7 acorassats, 4 creuers acorassats, 2 canonerias acorassades, 60 torpeders y contra-torpeders. Mes a mitj camí una divisió.

Los barcos són bons tots, casi nous de trinca.

Se veu que la superioritat numèrica dels japonesos és considerable. Hi ha en llur aventureja que aquests són a casa seva y en canvi'l s'ha de fer honor a la seva firma, fa què'l Czar pugui enviatjar tranquillement lo pervindrà y la circumstància d'ésser los aliats de França fa també que si's convé aquesta estarà a tot event disposta per abocarhi rius d'or.

La circulació fiduciaria és de molt poca importància y's pot portar qualsevol moment a cifras fabulosas.

Russia té a més un tresor secret com té Alemania, destinat exclusivament a gastos de guerra.

No està, desgraciadament per ell, lo Japó en aquest cas. Los enormes gastos que ha fet en aquests darrers trenta anys, han d'haver carregat son budget d'una manera alarmant. Pera fer cara al gasto que representa l'exèrcit y la flota japoneses, ha esmeritat tot l'emprèstit contractat a Londres y l'indegnació xina. Per més que tinguí decretat lo patró or en son sistema monetari, lo tindré en lo pais la circulació forosa pera'l bitllets indica que lo del patró or és més ficitu que real y positiu.

Sembla que'l contractar nous emprèstits a l'extranger és cosa dificulta y en tal cas se faria l'operació en unes condicions que equivaldrían a una derrota efectiva. No hi ha més que remarcar que'l deute japonès 5 per 100 que l'any passat se cotisava a Londres a 102'50 francs, ha baixat al sol anunci de la guerra 22 enters; estava fa pochs días a 80.

L'opinió general en los centres financers, és que'l Japó tindrà que buscar los diners a casa seva y que aquests recursos propis lo farán sostindre uns cinch o sis mesos.

No se sab exactament lo que d'allà-voras ensa ha anat arribant d'Europa cap al lloc de la guerra. Tot dóna peu a creure que diàriament lo ferrocarril transiberià vomita de dos o tres mil homes. Ja no és, donchs, que'l Japó tindrà de combatrer, sinó un de 300 mil y aviat de 350 mil.

Los japonesos quan en 1868 se van a veure obligats a obrir sus portas al comers europeu, cambiaren per complet de modo de pensar, y efectuant dins de son país una revolució com potser no hi ha altre exemple, entraren de plè en lo camp de la civilisació.

Enviant a Europa centeners de japos a estudiar tota mena de ciències, convertiren en poquissims anys lo seu país en terra adelantada com la que més. Copiant tot lo bò de cada poble, importaren en son país indústries, ciències y arts, y de tal manera se les asimilaren que casi bé n'han sortit més mestres que's seus mestres.

Son organisió militar fou copiada d'Alemania casi al peu de la lletra. Son exèrcit se compón de 156 batallons, 60 esquadrons, 102 baterías, 13 batallons d'enginyers y altres de ferrocarrils y telegrafistes. En peu de guerra aquest exèrcit arriba a 230 mil homes. Si hi afegeímos las de segona línia ne comptariam 650 mil japonesos.

Lo material de guerra és bò, y los oficials molt instruïts. La disciplina hi és excellent y'l soldat és sobri y resistent a tota mena de fatigues.

D'aquesta tropa, naturalment que'l Japó no n'enviarà més que una part a la Corea. No és de pensar que s'exposi a desguarnir lo seu propi país. Suposém que li envia tot son exèrcit actiu, és a dir, de 230 a 300 mil homes.

Estat econòmic d'abdós països

Sembla que la ventatja en aquest punt és tota de Russia. L'immensitat de son territori, lo gran crèdit de que gosa, puig és un país que en las circumstàncies més difícils no ha deixat mai de fer honor a la seva firma, fa què'l Czar pugui enviatjar tranquillement lo pervindrà y la circumstància d'ésser los aliats de França fa també que si's convé aquesta estarà a tot event disposta per abocarhi rius d'or.

La circulació fiduciaria és de molt poca importància y's pot portar qualsevol moment a cifras fabulosas.

Russia té a més un tresor secret com té Alemania, destinat exclusivament a gastos de guerra.

No està, desgraciad

ta per terra superioritat considerable. De manera que és difícil probar de fer calendaris.

Un gran inconvenient té'l Japó en aquesta lluita. La Corea, sa ocupació, son domini sobre d'ella, és qüestió de vida o mort per ell. La necessitat perra sa expansió y la derrota significa l'estancament, la paralisi de sa vida comercial, sa ruïna completa y inevitable. Russia, en canvi, no's juga res que la pugui matar; una esgratinyada a son orgull llegendari, sa desfeta no aturaria en poch ni en molt son moviment, com las anteriors derrotas.

Es una desigualtat tant grossa per los fins que perseguixen abdós contrincants, que per aquesta part lo Japó és iudubtablement qui en pitjors condicions se'n vá a la lluita.

Qui guanyará? Qui se la menjará aquesta poma de Corea?

Poch viurá qui no ho veurá.

L'Obra del Diccionari Català

Lo Butlletí del Diccionari corresponen a l'actual mes, que acabem de rebre, comensa ab un treball de sis pàginas en lo què's dóna compte de l'anada de Mossèn Alcover a Barcelona als dies del passat Janer des del 19 al 26, en favor de l'obra del Diccionari, a l'ensembs que de la presentació que féu del *Glosador mallorquí l'Amo Antoni Vicens Santandreu*, de tot lo qual tant se parlá en la nostra premsa.

En aquest article-crònica, verdader esperonament per l'obra del Diccionari, se ressenyan dia per dia les Conferències per Mossèn Alcover donades devant la gent més entesa y entenimentada del públic barceloní, reunit y aplegat nombrosament al «Círcol Artístich de Sant Lluch», en la gran sala d'actes del Colegi dels Jesuitas; a la «Secció Catalanista» dels Congregants de Sant Lluís y María Inmaculada; a l'«Acadèmia y Laboratori de Ciències Mèdicas de Catalunya»; al «Centre Excursionista de Catalunya»; a l'«Associació Popular Catalanista»; al local del benemèrit «Orfeó Català»; a l'«Aplech Catalanista», y a l'«Ateneo Barcelonés», en quins locals s'hi tractaren notas y importantissims temes de llengua baixa diferents aspectes, y s'obrien y explanaren novas maneras ab que fer fruitosa l'arreplega del nostre lexit per l'obra del Diccionari, anunciantse y promoguentse un *Congrés de Sintaxis Catalana* que Mossèn Alcover vegé aplaudir y ésser acollit per tothom després que hi exposà palevement l'importància y la necessitat que fou reconeguda pel selecte públic dels nostres gramàtichs y filòlechs.

Tant la presentació del *glosador mallorquí*, com las conferències esmentades, varen absorvir aquells dies la total atenció del públic intel·lectual, quins ecos escampà la premsa per tota Catalunya, tot lo qual diu prou en favor, així de la cultura del nostre poble, com del gran increment que pren a tot arreu l'obra del Diccionari Català.

Entre les seccions que ordinàriament forman lo còs del Butlletí, hi ha ademés un articlet en què's dóna compte de la carta-contesta que Mossèn Alcover ha rebuda d'en Menéndez Pidal ab motiu del llibre avuy ja xamón *Qüestions de llengua y literatura catalana*. Segueix després un article biogràfic sobre l'*Amo Antoni*; yé després la crònica de l'obra del Diccionari; la fausta notícia sobre la *lectura bilingüe* decretada, no per en Romanones, celebèrrim per aquell tan anti-espanyol com anti-cristià decret que podria escriurerseli demunt la seva tomba com una exacta auto-biografia del seu *flamant* patriotsme, sinó per l'actual ministre de Instrucció pública Sr. Pascual; y a continuació, un articlet *necrològich* sobre'l que fou colòborador en Llío Ferrer. Vegis l'importància d'aquest Butlletí pel següent.

Sumari: Mossèn Alcover a Barcelona.—Arxius ahont hi ha colòborders qui fan cèdulas.—Colòborders qui tenen poca són.—Obras catalanes esculpidas per ferne cèdulas.—Una carta d'en Menéndez Pidal.—L'Amo Antoni Vicens Santandreu.—Crònica de l'obra del Diccionari.—Una sorpresa agradabilíssima.—En Llío Ferrer.—Llista dels colòborders per ordre cronològich.

Nota bene.—Se'n comunica que'l llibreter D. Joseph Armengol queda nomenat corresponsal pera's pagos del Butlletí del Diccionari, al qui pot tothom dirigir-se pera tot lo referent dels noms del mateix Butlletí y demés obres que vagin sortint refe-

rents a l'obra del Diccionari, en quina botiga s'han exposadas, y ahont se poden renovar suscripcions y enterarse qualsevol que li convingan novas referencias.

RIBERENCA

IV

—Ahó vas, Antonia, tan correnset?

—Ay, filla! pa ca casa que la neva me se'm mor.

—Guay! pus que té la Tereseta?

—Garrapassa maleida que no li vol eixir, tia Roselda; tancada la té dintre y me se'm mor, la meva filla.

—Antonia, dóna no't desesperes; assò és mal de pell que no mata; tu vorás pronte llevada, la poncelleta.

—¿Qué diu lo Doctor?

—Que está maleta, que la febre no la dix, que la perdo, tia Roselda, que la perdo; entre espuma y terrors la filleta del cor me se'm pert!

Sospirant, ab l'ampolla sota'l devantal, fregantse's ells sechs de tant plorar, va a casa depresso a probar un altre medicina. Las veïnas tristes y compasivas se la miran ab respecte. —Es una mare que pena!

Al fons d'una cambra fosca, estesa damunt la mārrega d'un llit de pots y banchs, jau, abatuda pel sarampió, la Teresina, neneta de sis anys, rossa com un fil d'or, d'ulls negres y brillants, menudeta y garrida, xerraireta com un rossinyol: és l'alegria dels veïns y la vida de sons pares que no'n tenen cap més.

A la vora del llit l'avia procura tapar a la Teresina que, febrasa y plena d'engunia, llansa la roba; son pare no sap que fer per donarli alivis: li ensenya la nina, la palma, li promet comprarli caramel-los, fireta, vestits... un corderet petit y blanch... y tot sovint se para, l'angoixa li nua'l coll y costa a la boca dibuixar rialles quan lo cor està tan trist. L'avi sentat fòra la cambra, guaitant a son fill y a sa neta, ab lo bastonet va resseguint las fileres de les rajoles fent creus, sofrint resignat una pena més, aguantant ab calma y dolor los últims combats de la vida.

Arriba la mare: la velleta, la sogra, olora la medicina y tirantsen unas gotas a la ma'n hasta una miqueta y mou lo cap.—Es amarch, mare? li fa la jove.—No, dolcet és; però assò és un cordial, assò no traúra del llit a la filla del meu cor; y acotxa'l cap damunt lo coixí y plora pausadamente, sens fer soroll, donant sa ma a la neta hermosa que li conta's dits tot somiquejant:

—Tinch set, agüeleta; me cremo: assí dintre'l pit hi tinch foch. Mare, fa calor; obriu les finestres.

—Ti, filleta, bête això, és dolcet y't curará.

Beu una culleradeta de medicina, la tapan y sossegada s'endormísca. Tots surten de la cambra de puntetes per no trencarli'l sò.

—Minjau un mosset, mare, diu la nora, mentre la nena dorm. Anón a gitar, pare, que esta nit no heu dormit; y tu, Donis, beute un ou que estàs més groch què la cera; que no té'm poses dolent tú, que les penes may venen sols!

—Tu patixes pels altres y no't cudes, ni minxes, ni dorms.

Capífats y abatis passan ab silenci una bella estona guaitantse de cua d'ull l'un a l'altre y compadeixentes mutuament, quan senten cridar espirada a la nena:

—Mare, correu mare, los llops, marea!!!....

Y esporuguida's posa dreta d'un brinco damunt la mārrega, los brassets nusos plegats damunt lo pit, doblegadeta, guardant lo còs de las feras que, en son desvari, veu que l'abordan.

—Filla, què tens? li diu sa mare abrassantla y omplintla de petons; altre volta somiates, si no hi ha res, dóna: mira ton pare; atànsat, Donis.

—Miráu, mare, miráu, diu la nena ab la vista regidura: mirau sas bocotes obertes y'ls ullots vermells que em miren; mirau com venen, pare, feulos marxar!... y rendida cau al llit, oberta la boca, las parpelles mitj clo-
ses, ficsos los ulls, afilat lo nasset, axamplade, les oreilles, plena de suor freda y unto a la cara, llarchs los brassos y cridan baixet entre espumas y esgarifances:

—Udolen, mare.... pa ca assí tornen... udolen y'm fan por....

—No, filla; mira ton pare, mira l'agüeleta.

—També jo soch assí, diu l'agüelet engelosit perquè no'l nombren; no tingas por.

—Agüelet, sentiu com udolen?

—J'ot cantaré perquè no's sentes. Y's posa a cantar ab veu tremolosa y baixot tendra cansò... La Teresina se'l mira ficsament ab ulls vidriosos.

Mentre ell canta y l'amanyaga, los altres tenen la cara tapada ab las mans y restan callats; sols se senten los refilals del vellet acompañats per l'acompassat rugall de la Teresina que's mor.

—Lo gelat ivern cantant a la voreta del niu ahont mor la tendra Prima vera!

Endormiscada jau la nena y calla'l vellet, mes, poch dura'l sossego: ab esgarroso espremitut, cruixint lo llit ables brançides d'un còs que's retors nervios ab los últims batecs de la vida, se desperta la Teresina cridant: Los llops, mare... looops.... looops!!.. y cau morta, mostrant ab sa vista extasiada y las crispaduras de sos nervis que's terrors l'han陪伴yada fins al llindar de l'altra vida.

Xillen les dones, acut lo veïnat, ploren los homens, y al llit jau lo cadavre de la rosseta del barri, de la rosseta d'ulls negres: jau morta y freda, plena la boqueta de blanca brodadera: sembla una floreta morta per la gebrada.

Les filles de Maria la vesteixen com si anés a presentar la flor: coronen son caper ab bonica garlanda, amortallantla ab un velet blanch y fi que apar un nuvol que l'embalcalla y estenent pel llit fulles de roses y clavellines.

Damunt una cadira jau estesa la nina de cartró ab los brassos oberts, la cara pelada, romputa una cama y mitg vestida; penjada al capsal del llit, vorà la piqueta, s'hi veu una palma de cangutillo de la Teresina: lo pare mira la nina, guaita la palma, contempla sa filla morta y ab furia nerviosa's passa la ma pel front com si volgués borrar quelcom que li fa nasa.

—Dauvans manya a buscar les capes y'ls barrets ploradors pel dol, si no'n teniu, diu una veina; si voleu aniré jo a ca'l Colèctor y a ca'l Sevil que mols dixen.

—Anau y cuidauvós de tot, que ja ho veieu, no som bons pera res.

La veina va a veure'l Sr. Prior y a Ca la Vila. Més tart porta les capes y'ls barrets pel dol.

Puja'l fuster y posa a l'angelet, puig tal sembla la Teresina, dins la caixa hont li han aparellat olorós llit de flors. V'el Prior ab los coadjutors, y, ben acompañats pel veïnat, s'emporten la morteta. Ve prou refilan los capellans himnes d'alegria; però del cor dels pares, espremut per lo dolor, sols ixen fréstecs xisclits de desespero.

Arriben a la creu de la vila, los pares se despedixen del cosarró de sa filla, que apar a tothom més hermosa perquè l'han perdut; claven la caixa, se l'emporten y'ls seguici torna a la casa. La mare's gira atreta per son imá, ovira la blanca caixeta que guarda son tresor y murmura, y prega y plora y calla y crida esbojirada.

Carrer amunt d'una travessia puja un bateig de fadrins movent gresca y gatzara: la padrina y repadrina semblen, talment, flors mogudes per fresquet ventijol: lo padri és lo mossos més garrit de Benissara y poncelles a mitj escoltar són lo jovent que's acompanya.

Peruxes, que va al davant alegre y riàller, escometen a tothom y mestegant los confits que encara no ha tastat, se'n adona que l'aubat torna.

—Guay! Feu alto, crida, y correre's acosta als padrins: callau y amagauvós, los hi diu; torna l'aubat y no es bò que fessem més condol a la pobre mare: encara tenim cor, j'me caso'n l'ou! ¡Pobre Teresineta!.. Y ab la punta de la brusa, que tot just li arriba als ulls, se frega, Peruxes, una llagrimeta que hi espurneja.

JOAQUÍN PANADÉS.

Comentaris

Consideracions

Després de la *debâcle* colonial, aquí tot havia fracassat: governs, partits, exèrcit, marina, poble... tot hom, en una paraula, menys una bona part de la premsa bullanguera de Madrid; y no diem tota perquè hi ha algun periòdic, dels què's llegeixen poch, que s'enfada y no vol que's barregi ab los altres.

Donchs aquests periòdics, los del *perro chico*, creyan o volian fer creure, que estaven tan nets de pecat que ningú s'atreixava a plantarlos cara, perquè ells y ningú més que ells, representava això que'n diem opinió pública.

Aquest engallament, estava fins a cert punt justificat perquè si's tals periòdics no representaven a la pública opinió, ho semblava per allò de qui més crida sembla que té més

rahó, y creguin que de cridar y de esvalotar ne són mestres.

Però com en aquest món tot se acaba o tot canvia, la premsa de Madrid ja no és lo que era ni'l pùblic se l'escola ab aquella fe de abans, perquè encara que sembla que estèm mancats de memòria, està massa fresch, pera ésser oblidat, lo recor d'aquelles campanyas esbojarrades de l'último hombre y de la última peseta, que tanta sanch costaren al poble espanyol y tants milions fòra de les butxacas.

Això apart, acaba de fer més difícil la situació de la premsa de Madrid, lo gran vol que han pès los periòdics de províncies, reventant lo mercat que abans explotaven aquells sense competència. La premsa de províncies, que viu més ab contacte ab lo verdader poble que treballa y paga, no's pot enredar en certes campanyas ni fer la classe de política que s'estila a Madrid, perquè si ho fés, als quatre dies se quedaria sense subscriptors. L'extens servei telegràfic d'aquests diaris avansa tot lo que poden dir los de Madrid, trayent aquests tot l'interès y tota la novetat de la primera noticià.

En aquesta situació, se comprèn que les campanyas iniciades pels rotatius de Madrid, no tinguin ressò a províncies, com s'ha demostrat ab lo assumpte Nozaleda, y encara més ab la campanya contra en Maura, que tothom ha vist ab la major indiferència.

Alguns anys enrera l'enfadó dels chicos contra Maura hauria reventat a aquest, com reventaren altres ab lo senzill procediment del *vacío*; però avuy ab les informacions telegràfiques dels periòdics de províncies, tant se val si's de Madrid fan lo *vacío* com lo plè.

Nosaltres celebrém moltíssim lo *descalabro* que han sofert los rotatius perquè havent sigut apeats del burro, és facil que posin una mica d'entinenç y tractin les coses ab més serietat que fins ara.

Sanejant... la moneda

Com a Nozaleda no l'han pogut fer servir de palanca per enderrocar a n'en Maura, ara en Romanones y demés enreda-quentos, volen que's discuteixi inmediatament lo célebre projecte de *saneamiento de la moneda*, engonat per en Villaverde.

Lo govern actual no hi té gaires confiansas ab lo tal *saneamiento* y lá l'orni; però si tant apretan las oposicions és probable que's discuteixi y que s'aprobi precisament per ser un disbarat com una catedral.

Y diem disbarat, perquè resoldre lo problema dels cambis ab emprèssits a l'extranger, és de lo més ignorant del món; és dir, d'ignorant pot ser no ho és tant com sembla, perquè molts vegades a Espanya aquella classe de festes se fan a favor de uns quants aixers que's forran ben bé ronyó ab las comissions y primas que portan aparellats tots los emprestits.

Si la qüestió dels cambis l'han de arreglar los hisendistes de Madrid, tindrem cambis alts per molts anys, perquè amprant diners als extrangers, és lo medi més segur de que's cambis segueixin enfilarantse com las carabasseres.

Ara si's diners què'n fini no'l tornén ni paguem los interessos... allavors potser si que baixaran los cambis.

Ja la tenim armada

La curiositat pública's distreu dels assumptos interiors, pera no fixar-se més que en las notícias de la guerra russo-japonesa, escalada quan tot feya creure que las diferencies se resoldrian d

Primer aniversari de la mort de

Don Ramón Suriá de Falgás

Metge que fou de l'Hospital Militar d'aquesta plassa

R. I. P.

Sa desconsolada viuda donya Valentina Montagut y Pedret, filla donya Pilar, germana donya Josepha, mare política (ausent), germans politichs (presentes y ausents), oncles, cosins, nebots y demés parents, al recordar tan irreparable pérdida, pregan a sos amichs y coneiguts se servescan tindrel present en sus oracions y concurrer a alguna de las missas que en sufragi de la seva ànima, se celebraran lo dimars vinent, dia 16, desde dos quarts de set a las dotze, en l'Iglésia de l'Hospital de Sant Pau y Santa Tecla, cantantse a las onze la missa de Requiem.

L'Excm. y Illm. Sr. Arquebisbe d'aquesta arxidiòcessis, concedeix 100 días d'indulgència a tots sos diocessans per cada acte piadós que ofereixin en sufragi de l'ànima del difunt.

No's convida particularment.

la organització y excelents materials de combat que's armava; així com del botí, de les víctimas, de les banderas y demés circumstàncies de la lluita, fins a la concessió que als Manresans feren les Corts de Cádiz, lo Rvt. Servitje tot ho analisa, tot ho estudia y tot ho mostra ab exposició clara de nombres y feixas, que fan de l'obra que'ns occupa una verdadera vindicació de la gloria que s'atribueix lo poble manresà sobre la magna epopeya del Bruch.

Potser en algun punt diria algú que l'autor utilisa alguna mica, emperò com fóra dispensable això al contrincant Sr. Puiggari no sortint de lo just, ho és encara més al Reverent Sr. Servitje, ja que may se'l veu fòra de solch, y si sempre discret y pensador, razonant y aclarint oscuritats y posant o volgunt posar cada cosa en son lloc degut.

Qui sap si'l temps vindrà a donar més solidesa encara a l'obra del defensor de la gloria Manresana, però per lo que fins avuy hi ha fet, sembla que'l Rvt. Servitje pot estarne satisfet d'una tan improba tasca com la que ha dut a bon terme, y Manresa giòrsen ab més rabó. L'obra va capçada per un bellissim pròlech del Sr. Joan Boxadé, y tipogràficament està molt ben presentada; per tot lo que y sobre tot pel fons històrich-vindicatiu, mereix lo Sr. Servitje mil enhorabonas.

X.

NOVAS

Los diaris caciquistas no han pogut encara empassar l'esportaneitat ab que Catalunya respongué a l'idea d'aixecar un monument a l'insigne Dr. Robert, y ja que no'n surtien ab la seva de dificultar la colocació de la primera pedra d'un modo solemne, buscan ara posar a aquella obra de gratuit del poble català envers son capdill, lo major número d'entrebaixos possibles, y l'un tracta de discutir lo dret de l'Ajuntament de Barcelona a cedir los terrers de la plassa de l'Universitat, y d'altres entre ells El Liberal procura imposar a la Comissió executora del monument, que l'estatua d'en Robert la modeli l'escultor Benlliure.

De cap de les maneres volèm rebaixar ni discutir los mèrits d'en Benlliure, mes entenem que essent l'art esculptural un dels que més brillan en la nostra terra, cal, se fà indispensable, que sigui un escultor de la terra qui s'encarregui de modelar l'estatua, resultant així que'l monument al Dr. Robert sigui a la vegada que mostra de l'agraiment de Catalunya, una explendorosa manifestació de l'art català en l'època actual.

L'Ajuntament no ha creut del cas contribuir ab una petita cantitat al monument que's projecta pera permeturar la memòria de Mossén Cinto

Verdaguer, una de les més llegítimes glòries de Catalunya.

Segurament aqueix acort obreix a la crisi monetaria que atravesa'l Municipi, una espècie de crisi de goma elàstica, que permet fer papers ridiculs quan se tracta d'honorar als bons fills de la terra, a l'ensems que llençar los diners quan l'interès de partit ho exigeix.

Cal remarcar que'l senyors Ixart y Caballé votaren en contra. Los demés regidors potser encara no saben qui fou en Verdaguer.

En l'assamblea celebrada'l dijous passat per la Cambra de Comers foren elegits pera'ls càrrecs vacants:

President, D. Antoni Escofet; tressorer, D. Macià Mallol; vocals, don Xavier Güell y D. Ricart Cascante.

Segons notícies alguns dels esmenats senyors no acceptan los càrrecs.

Dimars y ab assistència del diputat per aquesta circumscripció D. Julià Nogués, se reuniren en la Cambra de Comers los negociants de vins y fabricants d'alcohols a fi d'estudiar lo desgavellat projecte del Sr. Osma sobre nova tributació d'alcohols, ja presentat a les Corts.

S'accordà desistir d'exposicions que l'experiència demostra no serveixen pera res y en son lloc redactar observacions al projecte, observacions que serán trasmesas als diputats y senadors per la província, a fi de que las tinguin en compte al discutirsel projecte.

Pera redactar las observacions se nomenà una comissió composta dels senyors D. Joan Vilà, D. Gregori Olivera y D. Eugeni Saugar, havent ja aquesta complert son comès. Hem tingut ocasió de llegir las observacions formuladas al projecte del Ministre d'Hisenda, las que no podem publicar avuy per sa molta extensió, y tenim la seguretat de que meirexerán calurosos aplaudiments de tots quants s'interessan en que no prosperi l'idea del senyor Osma, que representaria l'aniquilament del negoci de ví, anissats y esperits.

Poca cosa dirèm avuy de la palpant qüestió dels consums, puig segons sembla l'Ajuntament s'occupa ab asiduitat de buscar una solució que satisfagi a Tarragona. Pera anit estava convocada una reunió dels grémis al saló antic de sessions.

Veurem, doncys, que'n resultarà, limitantnos avuy a fer constar que si a l'Ajuntament hi hagués hagut sempre l'interès que hi ha ara, ab seguretat que no s'hauria arribat al punt que som y tota solució hauria sigut més fàcil.

A l'hora de tancar aquesta edició ofereixen animadíssim aspecte los salons de l'Ateneu Tarragonense y Centre Català.

Las balls d'anit foren de l'explendor ab que abduas societats han celebrat aquest any lo carnaval.

La grave enfermetat que venia patint la respectable senyora D. Rosalia Porta y Roig, viuda de D. Onofre Rossell tingué un fatal desenllaç lo dilluns últim. Lo nostre estimat company D. Antoni Rossell vegé morir al ser més estimat, a sa bona y santa mare.

Es ab verdader sentiment que rebrem la nova, que vé a affligir una vegada més a la distingida família de nostre estimadíssim amich y company D. Antoni Rossell y a la que transmetèm nostre més sentit pésam.

Camises y corbatas alta novetat. Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

Ha sigut denunciat al Jutjat per l'Arrendatari dels consums una respectable persona de Tarragona, accusada d'haver tractat malament de paraula als seus empleats.

Res, que d'aquí en endavant quan parlarem de consumers los hi donarem tractament, no sigüés cas quel'senhor Guijarro s'enfadés y ns costés car.

Ara seria això més de doldrer, puig com tots los quartets nos los gästem en pagar las tarifas de consums no'n convé tenir que afegirhi'l gasto de paper sellat.

Sohressadas de Mallorca, Sixto Vilalba, San Miquel, 17.

Ab invitació verdaderament artística siguarem invitats al gran ball de socis casats, celebrat anit en lo Centre Federal.

Lo número d'elegants màscaras que hi assistiren fou gran, regnant entre'ls concurrents la major animació y alegria.

S'ha estableit en aquesta ciutat una nova Agència d'encàrrechs que fál servey entre Tarragona y Barcelona.

Hem sentit alabar moltíssim la promptitud y exactitud ab que serveixen al públic los Srs. Boxó y Forcada, amos de l'Agència a qui felicitèm y desitjèm moltes prospeïtats.

Convalecencias. — Ovi Lecitina Giol.

Lo ball de disfresses celebrat lo dimars passat en lo Circol de Tarragona se veié concorregudíssim.

Agraim a la Junta del Circol l'atenció que ab nosaltres ha tingut, invitantnos al ball del dimars y al que se celebrarà demà en aquella aristocràtica societat.

Lo dimars dia 16, se celebraran a l'Iglésia de l'Hospital d'aquesta ciutat, missas pera'l bé de l'ànima del que fou nostre estimat amich D. Ramón Suriá.

Ab tal motiu renovem a la distingida familia Suriá, l'expressió del nostre sincer condol.

Neurastenia. — Neurostèogeno Sugranyes.

Se troba malalt de gravetat don Francisco Guasch y Vallverdú pare de nostre estimat amich y company D. Robert.

Celebrarèm que'l respectable senyor Guasch consegueixi una notable millora en sa dolència.

Orfebrería religiosa y ornamentals d'Iglesia. — J. CABALLÉ Gómez ENECHE.

Cansat de probar específichs sensé cap resultat, l'únich que m'ha fet surtit espesíssim cabell a la calva més gran quel'méu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESCH SUGRANES, COMTE DE RIUS, 9

LA ACTIVA

Servay diari d'encàrrechs de Tarragona a Barcelona y viceversa

DE

BOXÓ Y FORCADA

Direcció Central a Tarragona: Carrer de l'Unió, 7 (fins las 4 de la matinada) y carrer de la Nau, 9, fuster.

A Barcelona: Portaferrissa, 23, porteria y carrer d'Urgell, 25, baixos.

Cervesa

de primera qualitat, se serveix á preus reduïts en l'acreditat establebit

LA BATERÍA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y preus econòmics.

Doctor Girona Magriñá

Ex-Quefe de la Clínica Cardenal

CIRURGÍA GENERAL

(OPERACIÓNS)

CONSULTA

Rambla Catalunya, 31
de 2 a 4

Gratis als pobres

— BARCELONA

La Confiança

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVE

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)
TARRAGONA

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovaràn surtit de totes las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí. Lo dipòsit està instalat en lo Colmado **Pelayo**, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

Xacolates POBLET, de Tarragona

Obran per inhalació dels agents antisèptichs, anti-catarrals y anti-aspirítics que's desprenen mentres van desfent per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARRS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, etc., etc.
Farmacia de l'autor, Porta de l'Angel, 21 y 23 Barcelona

Pastillas Morelló

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	Don Joseph Ciurana y Cabré
Vice-president.....	Don Pere Company y Molins
Administrador general.....	Don Bonifaci López Muñoz
Idem idem suplent.....	Don Pere Rius y Fábregas
Vocals.....	Don Joan Rovira y Palau Don Vicens Piera y Brils Don Joseph M. Lorjurt y Barbany Don Felip Durán y Piqué Don Vicens Aldrofeu y Prats Don Edelmir Borrás y Lozano Don August Vidal y Parera Don Lluís Massó y Simó
Gerent.....	
Secretari general.....	
Inspector general.....	

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la província de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

TALLERS d'Arts Sumptuaries

FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.
Projectes y presupostos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y más agradable

Única que conté'l 80 per 100 d'oli de fetje de bacallà y glicerofosfats y hipofosfats de cal y de sosa.

Aprobada y recomendada pels Colegios de Metges y Farmacèutichs de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Madrid y Codina-Länglin, de Barcelona.

Es aliment concentrant, medicament tònic, estipulant del desenvolupament físich, creixensa d'ossos y surtida de las dents. Necesaria als nens, embrassades, vells y persones débils; pera las enfermetats consumtivas, convalescència, diabets, tos, catarros, tisss, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la lllet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmaciacs y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major, 14

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de dues a les tres de la tarda.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim lò, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrían fer mellor, aproposit per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillles y un gran assortit de bastòns, parassols de totas menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas las obres de **Literatura, Ciència y Arts** de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanales o a plassis mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA
Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana
Ilustración Artística,
Album Salon,
Ilustración Española y Americana
y a tota classe de Ilustracions, Periódichs y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

CENTRE D'INSTRUCCIÓ MUSICAL DE TARRAGONA

EN LO

← SALÓ AYNÉ →

Ha quedat oberta la matrícula pera l'ingrés a las classes de Solfeig, Teoria de la música, Piano y Instruments d'arch.

Lo dia 1.º d'Octubre quedà obert lo curs de 1903 a 1904.

↔ HORAS DE CLASSE ↔

Senyoretas: de 5 a 7 de la tarda.

Noyes: de 6 a 8 de la nit.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

A. PONS ICART

ST. AGUSTÍ, NÚM. 21, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Gran fàbrica de braguers

34, Unió, 34

Herradores (TRENCAKS)

Aquest establecimiento compta ab los avansos més moderns y pràctichs que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopédichs.

Especialitat en lo bragger Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las tencaduras.

Grans existencies en braguerets de goma pera la curació radical de las tencaduras congénitas y adquirides de l'infància y tot lo concernent a Cirurja y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los seyors metges que han tingut ocasió de coneixela, tant per los gèneros de son catàleg com per los preus reduits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34—TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantis per son més alt poder fertilizant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organio-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etz., grans llegums, etz.

COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez-Núñez, 16, 2. - TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Núñez, 6

Tarragona, trimestre.....	150 ptas.
Fora.....	150 >
Extranger.....	200 >
Número d'avuy.....	0 10 >

Anuncis a preus reduits

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa troba'l l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras matèries pera abons ab riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca
TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisèpticas.—Especialitat nacionals y extrangeras.

Aygas minero-medicinals

TARRAGONA

Serveys de la Companyia Trasatlàntica

Línia de Cuba y Méxic.—Lo dia 17 de Febrer sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y lo 21 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxic.—Lo dia 6 de Febrer sortirà de Barcelona, lo 10 de Málaga y lo 29 de Cádiz, lo vapor **Manuel Calvo**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Febrer sortirà de Barcelona, lo 15 de Málaga y lo 15 de Cádiz, lo vapor **Montserrat**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admitent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera qualis ports admets passatge y càrrega ab bitlets y coneixences directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 27 de Febrer sortirà de Barcelona, havent las escalas intermitjents lo vapor **Isla de Luzon**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental de Africa, de l'India, Iava, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Mars sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y lo 7 de Cádiz, lo vapor **R. María Cristina**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo dia 17 de Febrer sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y lo 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dimarts, dijous y dissabtes. Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigir-se a son agent **D. EMILI BORRÀS**.

Aquesta triple sigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la flor tendre, fresca y esculpidà del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una peseta.

A l'engrès importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Demarar **AIGUA NAU SERRA**

Aigua nau SERRA

GIOT

Lo mellor reconstituyent era combatre ab éxit totas las ma

laltias nerviosas.

DE VENTA

en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA